

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2003
IV. volební období

244

Návrh

poslanců Waltra Bartoše, Petra Plevy, Hynka Fajmona a dalších

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě
ve školství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 306/1999 Sb., o
poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením,
ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových
pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne 2003,

kterým se mění zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o státní správě a samosprávě ve školství

Čl. I

Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění zákona č. 190/1993 Sb., zákona č. 256/1994 Sb., zákona č. 139/1995 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 3/2002 Sb. a zákona č. 284/2002 Sb. se mění takto:

V § 14 na konci odstavce 8 se doplňuje věta, která zní: „Zřídila-li předškolní zařízení, školu nebo školské zařízení městská část statutárního města, jmenuje na základě výsledků konkurzního řízení a odvolává ředitele těchto zařízení se souhlasem krajského úřadu městská část.“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením

Čl. II

Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 255/2001 Sb., zákona č. 16/2002 Sb. a zákona č. 284/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 6 odst. 1 se slova „nejpozději poslední den prvního měsíce prvního, druhého a třetího čtvrtletí a poslední den druhého měsíce čtvrtého čtvrtletí“ nahrazují slovy „nejpozději poslední den prvního měsíce čtvrtletí“.

2. V § 6 odstavec 6 včetně poznámky pod čarou č. 9) zní:

„(6) Výše dotace ze státního rozpočtu bude v průběhu roku, kdy je poskytována, upravena nebo dotace může být poskytována na kratší období, než které je uvedeno v odstavci 1,

a) v souladu s možnými regulačními opatřeními k čerpání výdajů státního rozpočtu, o nichž rozhodla vláda nebo ministr financí,⁹⁾

b) v souladu s nařízením vlády o úpravách mezd zaměstnanců ve školství, nebo

c) pokud škola nebo zařízení nedodrží ustanovení odstavce 7.

⁹⁾ § 23 až 26 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Čl. III

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 320/2001 a zákona č. 450/2001 Sb., se mění takto:

V § 30 odstavec 4 zní:

„(4) Příspěvková organizace může část svého rezervního fondu, ročně však nejvýše 250 000 Kč, použít k posílení svého investičního fondu. Posílení investičního fondu částí rezervního fondu částkou převyšující 250 000 Kč může příspěvková organizace uskutečnit pouze se souhlasem zřizovatele.“.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004

Důvodová zpráva

Obecná část

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje mimo jiné i finanční hospodaření právnických osob a organizačních složek zřizovaných obcemi a kraji. Při jeho aplikaci vzniká problém a to při vyřizování některých praktických, běžných a často se opakujících agend. Rada obce musí totiž podle stávající právní úpravy podle § 30 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb., dávat příspěvkové organizaci kupříkladu pokaždé souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu v objemu desítek tisíc korun použila na dílčí rekonstrukce svých nemovitostí, což při množství těchto organizací tvoří ve skutečnosti nepřetržitou agendu. Přitom by v takovýchto případech, třeba do radou stanoveného finančního limitu, mohl být pružněji a rychleji vydáván souhlas věcně příslušným odborem obecního úřadu. Obdobná situace rovněž vzniká při aplikaci § 34 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., podle něhož je příspěvková organizace oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce jen po předchozím souhlasu zřizovatele. V praxi pak vznikají situace hraničící s absurditou, kdy příspěvková organizace poskytuje půjčky z Fondu kulturních a sociálních potřeb svým zaměstnancům. I tento smluvní vztah je totiž smlouvou o půjčce, s níž by měla vyjádřit souhlas rada obce či kraje a to i přes skutečnost, že jde o půjčku z fondu, který není tvořen z finančních prostředků poskytovaných zřizovatelem příspěvkové organizaci.

Podstatou předložených návrhů novel zákonů je tedy v první řadě vytvoření možnosti, nikoliv tedy povinnosti, aby rada obce nebo rada kraje mohla svěřit v rozsahu, který si sama schválí, část své zakladatelské a zřizovatelské funkce na obecní úřad nebo na krajský úřad. Další novely sledují zpřesnění právní úpravy příspěvkových organizací a to především ve vztahu ke zkušenostem s aplikací dosavadní úpravy v resortu školství. Tyto návrhy jsou popsány ve zvláštní části důvodové zprávy

Předložený návrh nemá žádné dopady do státního rozpočtu ani do dalších veřejných rozpočtů. Návrh není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky a předkladatelé konstatují, že je v souladu s komunitárním právem Evropských společenství.

Zvláštní část

V část první se doplňuje § 14 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, o novou větu, která přiznává právo městské části statutárního města jmenovat a odvolávat ředitele předškolních zařízení, školy nebo školského zařízení v případech, kdy městská část příslušné zařízení zřídila. Odstraňuje se tím vzniklý výkladový problém při aplikaci zákona, jehož podstata spočívá v tom, že některá statutární města odmítala přiznat zřizovatelské městské části právo jmenovat a odvolávat ředitele rozpočtových organizací s tím, že podle zákona připadá toto právo obci (v případě města městu jako celku).

Část druhá řeší časový problém při poskytování dotace soukromým subjektům a také obsahuje řešení v současnosti stále nevyjasněného vztahu výše státních dotací a rozhodnutí vlády o úpravách mezd zaměstnanců ve školství. Návrh změny zákona č. 306/1999 Sb., o

poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, v prvé řadě upravuje poskytování dotace v posledním čtvrtletí tak, aby bylo možné tuto dotaci bez problémů využít. Dále pak předepisuje úpravu výše dotace ze státního rozpočtu v případě, že vláda vydá nařízení o úpravě mezd zaměstnanců ve školství. Rovněž se navrhuje celková změna uvozovací věty § 6 odstavce 6, kde se bezkriteriální dikce „může být snížena“, která umožňuje prakticky libovolně neexaktní aplikaci zákona nahrazuje slovy „bude upravena“. Návrh tímto sleduje vytvoření větší míry právní jistoty v hospodaření soukromých škol. Platnému právnímu stavu se rovněž přizpůsobuje text poznámky pod čarou č. 9.

Část třetí mění stávající právní úpravu obsaženou v § 30 odst. 4 platného znění zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Podle ní může dát zřizovatel příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu. Navrženou změnou se posiluje samostatné rozhodování příspěvkové organizace tím, že se jí umožňuje během roku rozhodnout o přesunu části svého rezervního fondu až do výše 250 000 korun do svého investičního fondu bez souhlasu zřizovatele. Zřizovateli je však i nadále ponechán nástroj ke kontrole tohoto fragmentu hospodaření příspěvkových organizací tím, že je mu ponecháno oprávnění uvedené v § 30 odst. 2 citovaného zákona, podle něhož zřizovatel schvaluje po skončení roku výši rezervního fondu

V části čtvrté je navrženo nabytí účinnosti dnem 1. ledna 2004. Předkladatelé tím navrhují vytvořit dostatečný časový prostor pro odpovídající seznámení se s novou právní úpravou.

Walter Bartoš, v.r.,
Petr Pleva, v.r.,
Hynek Fajmon, v.r.,
Tomáš Hasil, v.r.,
Lubomír Suk, v.r.,
Václav Mencl, v.r.,
David Šeich, v.r.,
Zbyněk Novotný, v.r.,
Ivan Langer, v.r.,
Petr Krill, v.r.,
Jaroslav Pešán, v.r.,
Vlastimil Tlustý, v.r.,
Bohuslav Záruba, v.r.,
Jaroslav Plachý, v.r.,
Libor Ježek, v.r.,
Jan Klas, v.r.,
Radim Chytka, v.r.,
Karel Sehoř, v.r.,
Miroslav Pátek, v.r.,
Zdeňka Horníková, v.r.,
Lucie Talmanová, v.r.,
Eva Dundáčková, v.r.,
Helena Mallotová, v.r.,

Jiří Bílý, v.r.,
Jiří Papež, v.r.,
Josef Bíža, v.r.,
Alena Páralová, v.r.,
Michal Doktor, v.r.,
Miroslav Krajíček, v.r.,
Kateřina Dostálová, v.r.,
Tomáš Kladívko, v.r.,
Petr Bratský, v.r.

Znění částí platných ustanovení novelizovaných zákonů s vyznačením navržených změn

A. Změna zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů:

Č Á S T Č T V R T Á V ý k o n s a m o s p r á v y v e š k o l s t v í

P ů s o b n o s t o b c e

§ 14

(1) Obec je povinna vytvářet podmínky pro plnění povinné školní docházky. Územní obvod obce tvoří spádový obvod základní školy; pro dvě a více základních škol stanoví obec vyhláškou jejich spádové obvody s přihlédnutím k případným alternativním vzdělávacím programům. Je-li v obci více než jedna základní škola, stanoví se spádové obvody pouze pro základní školy zřizované obcí. Obec se může dohodnout se sousední obcí nebo s okolními obcemi na vytvoření společného spádového obvodu základní školy.

(2) Obec zřizuje jako příspěvkové organizace nebo se souhlasem krajského úřadu zrušuje předškolní zařízení, základní školu a školská zařízení jim sloužící, základní uměleckou školu, střediska pro volný čas dětí a mládeže, školní družinu, školní klub a školní knihovnu. Jestliže žák plní povinnou školní docházku ve škole zřízené jinou obcí, je povinna hradit obec, ve které má žák trvalý pobyt, obci, která školu zřídila, její neinvestiční výdaje podle odstavce 4, které tvoří náklady na údržbu a opravy, materiální výdaje, služby a výdaje nevýrobní povahy, mzdové prostředky a ostatní výplaty fyzickým osobám neposkytované krajským úřadem připadající na jednoho žáka této školy, pokud se dotčené obce nedohodnou jinak. Náklady podle předchozí věty však obec nemusí hradit, jestliže má zřízení školu, ve které má žák zajištěny podmínky pro plnění povinné školní docházky. Obec, která je zřizovatelem školy, je povinna oznámit obci, v níž má žák trvalý pobyt, jeho přijetí do základní školy ve svém spádovém obvodu. Spory ve věci úhrady neinvestičních výdajů obcí podle tohoto odstavce rozhoduje soud.

(3) Obec rozhoduje o

- a) přijetí dětí do předškolního zařízení, školní jídelny, školní družiny nebo školního klubu, pokud počet přihlášených dětí přesahuje počet dětí, které lze přijmout,
- b) odvolání proti rozhodnutí ředitele ve věcech správních, uvedených v § 3 odst. 2 písm. c) a k), pokud se jedná o předškolní zařízení, školy a školská zařízení zřizovaná obcí,
- c) přijetí opatření na základě výsledků České školní inspekce v předškolních zařízeních, školách a školských zařízeních, které zřizuje.

(4) Obec spravuje předškolní zařízení, základní školy a školská zařízení, které zřizuje zejména tím, že zabezpečuje investiční výdaje a neinvestiční náklady kromě mzdových prostředků, učebnic, školních pomůcek a potřeb hrazených státem, nestanoví-li tento zákon jinak. Obec může pro školy a školská zařízení, které zřizuje, přispívat na neinvestiční náklady, na mzdové prostředky, učebnice, školní pomůcky a potřeby jinak hrazené státem.

(5) Obec obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na úhradu neinvestičních nákladů na žáka.

(6) Obec zabezpečuje stravování dětí navštěvujících předškolní zařízení a základní školy, které zřizuje; může zabezpečovat též stravování dětí a žáků jiných předškolních zařízení a škol.

(7) Obec může se souhlasem ministerstva zřídit jako příspěvkové organizace předškolní zařízení, které podle tohoto zákona zřizuje jiný zřizovatel, prokáže-li podmínky pro zajištění výchovně vzdělávací činnosti, zejména potřebné finanční, materiální, personální zabezpečení, které nepřiděluje krajský úřad podle § 8 odst. 2. Ředitele předškolních zařízení, škol a školských zařízení podle tohoto odstavce jmenuje a odvolává rada obce se souhlasem krajského úřadu. Při jmenování vychází zejména z výsledků konkurzního řízení a stanoviska rady školy, pokud je zřízena. Nedojde-li opakovaně k dohodě zřizovatele s krajským úřadem, rozhodne o jmenování ministerstvo.

(8) Obec s předchozím souhlasem krajského úřadu jmenuje na základě výsledků konkurzního řízení a odvolává ředitele předškolních zařízení, škol a školských zařízení, které zřizuje. Bez předchozího souhlasu krajského úřadu je jmenování a odvolání neplatné. **Zřídila-li předškolní zařízení, školu nebo školské zařízení městská část statutárního města, jmenuje na základě výsledků konkurzního řízení a odvolává ředitele těchto zařízení se souhlasem krajského úřadu městská část.**

B. Změna zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů:

§ 6

Pravidla pro poskytování dotace

(1) Dotace se poskytuje na školní rok zálohově na jednotlivá čtvrtletí kalendářního roku, ~~nejpozději poslední den prvního měsíce prvního, druhého a třetího čtvrtletí a poslední den druhého měsíce čtvrtého čtvrtletí~~ **nejpozději poslední den prvního měsíce čtvrtletí.** Roční výše poskytované dotace se stanoví podle § 4 a 5.

(2) Pokud je počet žáků podle § 4 odst. 1 rozdílný od počtu uvedeného ve smlouvě podle § 2, 3 a 5, je pro stanovení výše dotace rozhodující počet žáků podle § 4 odst. 1

(3) Pokud dojde v průběhu školního roku ke změně počtu žáků ve srovnání s počtem, na který se poskytuje dotace, škola neprodleně tuto skutečnost oznámí a hodnověrně prokáže orgánu kraje v přenesené působnosti. Dotace se upraví od počátku čtvrtletí následujícího po změně, kdy došlo k přeplatku či nedoplatku, a tento je vyúčtován podle odstavce 7. U žáků závěrečných ročníků se dotace poskytuje až do konce školního roku bez ohledu na to, že maturitní nebo závěrečná zkouška byla konána již v měsíci květnu nebo červnu. To platí též, bylo-li v květnu nebo červnu konáno absolutorium. Koná-li se absolutorium v jiném období, je dotace poskytována jen do konce kalendářního čtvrtletí, v němž je absolutorium konáno.

(4) Pokud v průběhu školního roku zjistí Česká školní inspekce nebo jiný kontrolní orgán vážné nedostatky v činnosti školy nebo zařízení, může orgán kraje v přenesené působnosti odstoupit od smlouvy, nedojde-li k jiné dohodě.

(5) Pokud škola nebo zařízení nedoloží vynaložení zisku na výdaje na výchovu a vzdělávání, běžný provoz, popřípadě u speciálních škol a zařízení i na rehabilitaci, potvrzené oprávněnou osobou, ⁷⁾ a to nejpozději do 10. srpna následujícího kalendářního roku, může orgán kraje v přenesené působnosti odstoupit od smlouvy o navýšení dotace; poskytnutá zvýšená dotace v tomto případě podléhá ustanovení zvláštního předpisu ⁸⁾ o neoprávněném použití prostředků státního rozpočtu.

~~(6) Výše dotace ze státního rozpočtu může být v průběhu roku, kdy je poskytována, snížena nebo dotace může být poskytována na kratší období, než které je uvedeno v odstavci 1,~~

~~a) v souladu s regulačními opatřeními k čerpání výdajů státního rozpočtu, onichž rozhodla vláda nebo ministr financí, ⁹⁾ nebo~~

~~b) pokud škola nebo zařízení nedodrží ustanovení odstavce 7.~~

(6) Výše dotace ze státního rozpočtu bude v průběhu roku, kdy je poskytována, upravena nebo dotace může být poskytována na kratší období, než které je uvedeno v odstavci 1,

a) v souladu s možnými regulačními opatřeními k čerpání výdajů státního rozpočtu, o nichž rozhodla vláda nebo ministr financí, ⁹⁾

b) v souladu s nařízením vlády o úpravách mezd zaměstnanců ve školství, nebo

c) pokud škola nebo zařízení nedodrží ustanovení odstavce 7.

(7) Školy nebo zařízení předloží vyúčtování poskytnuté dotace podle skutečnosti kalendářního roku postupem stanoveným Ministerstvem financí pro zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem orgánu kraje v přenesené působnosti.

7) Zákon č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

8) Zákon č. 576/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

9) § 13 odst. 3 zákona č. 576/1990 Sb.

§ 36 zákona č. 576/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

9) § 23 až 26 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

C. Změna zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

§ 30

Rezervní fond

(1) Rezervní fond slouží pro uplatnění hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení lepšího výsledku jejího hospodaření. Lepší výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady.

(2) Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o převody do fondu odměn. Zdrojem rezervního fondu mohou být též peněžní dary.

(3) Rezervní fond používá příspěvková organizace

- a) k dalšímu rozvoji své činnosti,
- b) k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady,
- c) k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně,
- d) k úhradě své ztráty za předchozí léta.

~~(4) Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu.~~

(4) Příspěvková organizace může část svého rezervního fondu, ročně však nejvýše 250 000 Kč, použít k posílení svého investičního fondu. Posílení investičního fondu částí rezervního fondu částkou převyšující 250 000 Kč může příspěvková organizace uskutečnit pouze se souhlasem zřizovatele.